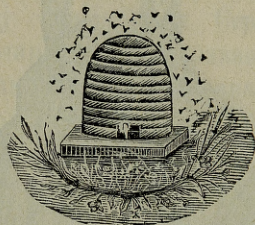

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 4.

Изази једанпут ме-
сечно

Цена је листу на годи-
дину 2 ф. или 5 дин.

Година
I.

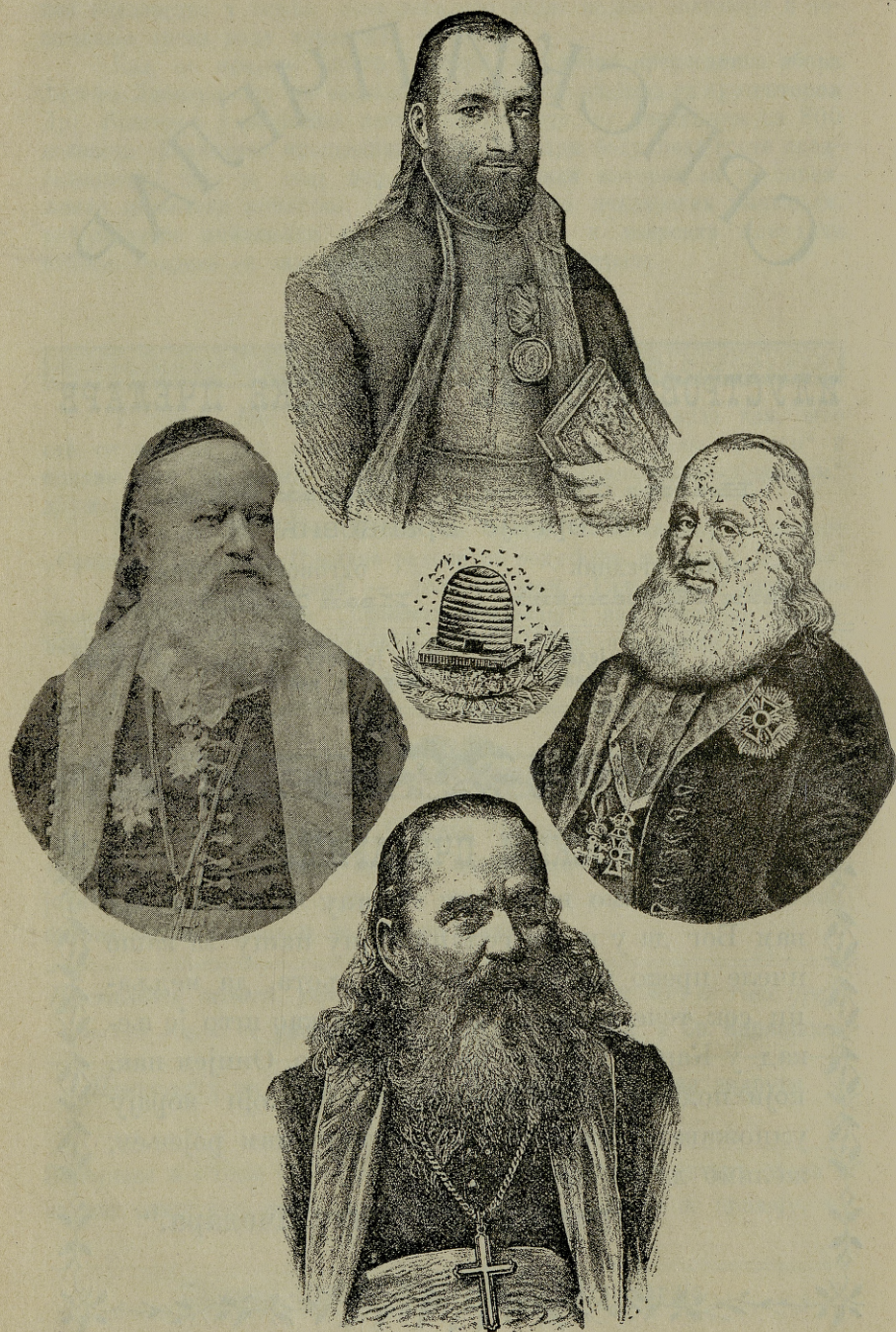

СРПСКИМ ПЧЕЛАРИМА.

Честитамо вам нову годину и желимо да вам Бог да у новој години бујну пашу за ваше пчеле преко цијела прољећа и љета, да медљани сок тече из чашица цвјетних као што је њекад у Канаану текао мед и млијеко. Онијем пак, који подижу себи пчелињаке, те који морају умножавати своје кошнице природним ројењем, желимо да добију бијеле пчеле.

Уредници „Српскога Пчелара.“

Српски Патријарх Георгије

Аврам Максимовић
Арх. Ил. Руварац

Митрополит Стратимировић

Парох сомборски Аврам Максимовић, први српски пчеларски књижевник (год. 1810. издао „Пчелара“) и највећи практични пчелар својега времена имао је диван пчелињак у средини својега салаша, који је служио за углед цијелој околини Сомборској. Митрополит Стратимировић потпомагао је књижевност пчеларску и обадрвао је свештенике на рад око пчела. Архимандрит Ил. Руварац завео је катедру из пчеларства у богословији карловачкој и тијем је превелико добро учинио својем народу. Његова је Светост српски патријарах Георгије Бранковић још као епископ Темишварски изабран за заштитника првом „Српском пчеларском друштву“ на скуштини држаној у Српском Итебеју 16. авг. 1883. г. а као патријарах српски одредио је са Св. Синодом да је пчеларство у богословији обликатан предмет и заштитник је данас нашем листу „Српском Пчелару.“ Тијем је превелико добро учинио за ширење пчеларства преко младих свештеника међу наш сиромашан народ. Ко зна да без материјалнога благостања не може бити никаквога напретка у једном народу, тај ће знати и цијенити заслуге овијех људи око унапређења најкорисније економске гране. Из захвалности и за спомен доносимо слике њихове у овоме броју „Српскога Пчелара.“

Љубав међу цвијећем.

ема научника, који је писао о оплођавању цвијећа преко инсеката, а особито преко пчела, па да није споменуо пјесму славнога пјесника њемачкога Гетеа, у коју је велики пјесник завио божанску искру слутње о оплођавању цвијећа преко пчела. Тијем је Гете постао претеча научницима у свој ствари. Славни пчелар барон Еренфелзо вели: Пчеларство је појезија економије. Па кад је пчеларство појезија економије, онда прави пјесник не може мирно поред пчеле пролазити, а да му ова не измами из душе његове осјећаја и мисли, који се огледају послвије у пјесми. Зато и наш нај-

већи пјесник Змај Јован Јовановић писа нам да се радује што смо покренули „Српски Пчелар“, који ће да подиже у нашем народу пчеларство, ту појезију економије, и посла нам споменуту Гетеа пјесму, коју је на брзу руку превео слободно, али је у њој сасвијем тачно она мисао исказана, која чини Гетеа претечом у споменутој ствари. Ево те пјесмице:

Ein Blumenglöckchen
vom Boden hervor
war früh gesproset
in lieblichem Flor.
Da kam ein Bienchen
und naschte fein: —
die müssen wohl beide
für einander sein.

Развио се пехар
Мирисава цвета,
А ка њему пчела
Весела долета.
Ту је слатки прашак*
Брала задуго: —
Та канда су и створени
Једно за друго.

У броју „Српског Пчелара“ што долази за овијем, до-
нијећемо имну пчеларску, једну од најљепших пјесама, коју
је саставио Змај.

Гл. уредник.

* Цвјетни прашак није за нас људе сладак. Са гдјекојега је цвјета
и горачан. Али је пчели сладак. Без њега не би она могла живјети. Цвјетним
се прашком, том храном пчелињом, у којој има нитрогена, ствара тијело
пчелиње. Али је тај прашак ипак и нама људима сладак кад доспије на туч-
чак у цвјету, те кад се отуда развије јабука или крушка и т. д., које ми
са слашћу једемо. Зато има Змај потпуно право што је уз *прашак* додао
епитет *сладак*.

Гл. уредник.

Српско пчеларско друштво.

Најумнији пчелари на свету јесу данас Немци, који су
најбоље знали омити своме народу вредну пчелу,
која им беспримерним трудом богате корњети доноси.
Рационално пчеларство код Немаца достигло је до
највишег ступња, што нам најбоље посведочава богата пчелар-
ска литература њихова.

Још године 1844. договори се Андрија Шмид са др. Кар-
лом Бартом судбеним већником и пчеларом у Ајштету да изда-
ју пчеларске новине Bienen-Zeitung. Наука о пчели беше тада
тек у повоју, прост народ бавио се простим начином пчеларења,
док се у то доба не појави и Берзон са науком о пчели и са
новом својом кошницом. У почетку беше доста потешко изда-
вати лист, када не беше ни умних пчелара, који ће лист морално
потпомагати, а не беше ни претплатника задоста, да би се мо-
гао лист с материјалног гледишта осигурати. У таквим прили-
кама налазио се Андрија Шмид, те не беше зазор ни срамота

што не могаше наћи издавача својим пчеларским новинама, ма да их је с великом марљивошћу тражио у Ландсхуту, Минхену, Нирнбергу и Лајпцигу, те замало би. што у клици још не пропаде срећна замисао великога Шмида. Велика љубав према највреднијем створу божјем милој нам пчели, осоколи Андрију Шмида, те се овај одважи да о свом трошку издаје пчеларске новине. По издавање листа скопчано беше са силним материјалним жртвама које неуморно-вредни Шмид не могаше издржати. Лист престаде излазити због маленог броја претплатника, а Андрију Шмида обузе туга и брига, како да изведе замисао своју? У срећан час замишљено дело пропасти не може, јер видимо где се нађе издавач у Аугсбургу 1847. год. који ће издавати пчеларске новине. После две године дана (1849. год.) предузме издавање листа знаменита Бекова књижарница у Нердлингену.

Срећан и пресрећан беше Шмид кад угледа очима издавање пчеларскога листа у сигурним рукама. Број претплатника набрзо се умножи, а најбољи пчеларски великани др. Берзон, барон Берлени, Клајне, Хубер и др. почеше обилним својим радом потпомагати пчеларске новине Андрије Шмида. Само преко стручног листа могао је Шмид занимљиву науку о пчели у срце народу своје пресадити. Да би пчеларство што боље корена ухватило и у проглом народу, почео је Шмид у својим пчеларским новинама писати о скупштинама пчеларским са изложбом, на којима би се имала држати јавна предавања из пчеларства, а на изложбама би се свет најбоље очигледним начином поучавао у корисном пчеларству. Набрзо се уважи предлог Андрије Шмида и прва скупштина са изложбом би држана у Арнитату 1850. године.

Доста сличне судбине беше и српски народ на пољу пчеларства са судбом Немаца и њихова великана Андрије Шмида. Имађаше и српски народ умних пчелара, који све силе употребише да покрену илустрован орган за српске пчеларе, те поче излазити Пчела, Привреда и Домаћи лист, у којима су најбољи чланци из умног пчеларства света угледали, но из петих узрока ка морадоше престати споменути пољопривредни листови, из којих су престале излазити и пчеларске новине Андрије Шмида. Ја држим да су данас врло zgodне прилике што нам је промисао Бога свемогућег одредио за поглавицу српске цркве патријарха *Георгија*, који је вавек очинску бригу водио о бољитлу и материјалној срећи српскога народа. Дарежљива св. десница обезбедила је излажење „Српскога Пчелара,“ који ће знати у народу нашем вољу пробудити за мило и корисно пчеларство. Време је крајње а прилике zgodне, да отпочнемо једном озбиљно бригу водити о том, на који би начин најлакше могли омилити народу нашем рационално (умно) пчеларење. Ја држим да није зазор и срамота угледати се у добром на културно напредније народе,

те пођимо стопама великога Шмида, на створимо „Српско пчеларско друштво.“

Још у седамдесетим годинама овога столећа почело се живо радити на остварењу пчеларског друштва. Јер видимо да су се одржале на заузимање нашег најумнијег пчелара госп. Јована Живановића пчеларске скупштине, прва у В Бечкереку 10. авг. 1878. год. а друга у Српском Итебеју 16. августа 1883. год. Још на првој пчеларској скупштини поднео је госп. Јован Живановић и правила за организовање „Српске пчеларске задруге“ но на велику штету рационалног пчеларства не могаше се та племенита и корисна замисао остварити. Наставимо данас одавно већ започето дело и заузмимо се свим силама на створимо српско пчеларско друштво. Од какве би користи таково друштво било, мислим да није потребно много говорити.

Српско пчеларско друштво имало би задаћу да преко свог органа „Српског Пчелара“ обавештава Србе пчеларе о умном пчеларењу, а што се не би могло постићи преко стручног листа, то би нам надокнадило пчеларске скупштине, на којима би се поуке давале нашем народу живом речју, а највише очигледним начином поучавао би се Србин пчелар. Помислимо само пошто се продаје мед у нашем народу? Продаје се по незнатну цену. Други га не купују већ Чивути, и то по цену по коју они хоће, не треба ни да споменем праведну меру и друге Јеврејима дозвољене неправедности, које се дешавају при њиховом куповању. Кад би ми срећни били и створили таково друштво, то би друштво водило бригу да сваком члану свом прода мед по исту цену какова се у другим крајевима добити може. Друштво би ступило у сvezу са другим друштвима пчеларским, а по срећи и са горњим кунцима, те би мед својих чланова продавало непосредно горњим кунцима. Из овога јасно се види, како би нам добро дошло пчеларско друштво. Продаја меда у нашем народу сасвим је примитивна, јер не продају га друкчије већ измуљан, а у пчеларству напреднијих народа знају у разним облицима свој мед по добру цену продати.

Потрудимо се, склопимо пчеларско друштво „које ће приређивати изложбе, које ће изазвати и створити себи жељне гледаоце и купце.“ Јасна је ствар да је прека потреба да се што пре установи пчеларско друштво, а сада настаје питање где би се таково друштво по најуре могло подићи. Ја држим да би Рума најприкладније место било, где би се српско пчеларско друштво лако подићи могло, и то стога:

1.) што је Рума центар жупаније сремске па је згодна по положају своме да свако у њу доћи може у ма које доба године, јер је склопљена главном железницом;

2.) што је паша у околини румској врло добра за умно пчеларење, а и то је једно од главнијих разлога, јер где пчеле преко целе године бујну пашу имају, ту се може свако лако

уверити, шта могу пчеле преко целе године зарадити. А да би најбољи ковандуди у Руми и околини били, то је ствар по себи јасна и доказана, што је сама Рума најугледнијим спихилуцима сикољена, где се у рано пролеће задоста цвета од ренице налази, а преко лета бели босиљак царетвује на све стране. Поред свега тога сав спихилук грофа Пејачевића обграђен је тако рећи шумом багреновом, која миомирним цветом мами вредне пчеле да медљани сок из цветова неуморно сабирају;

3.) што у самој Руми, а особито у околини њеној, доста пчелара има, који се од старина пчеларством баве, а међу њима има их и таквих, који су страсно пчеларство заволели, те би све силе употребили да се такво друштво што пре у Руми оствари.

Начитао сам да је на предлог госп. Јована Живановића закључено на другој сри. пчеларској скупштини у Српском Итебеју (16. августа 1883. год.) да се трећа пчеларска скупштина састане у Земуну. По моме уверењу не би био згодан ни Земун па ни сами Карловци, да се у њима подигне пчеларско друштво.

Земун по својој околини не да се ни близу испоредити са Румом и њезином околином. Кад набујају Дунав и Сава, тада је околина земунска у самој води, те би с пролећа пчеле врло слабу пашу имале. А Карловци не би били згодно место за оснивање пчеларекога друштва стога, што су по свом положају строго узевши виноградареко место. У новије доба почело се живље радити око подизања америкинске лозе, те бв тешко било занети карловчане за пчеларство, када су од искони навикнути да једино у добрим виноградима својим најиздашнију награду налазе, да се на овом шару земаљскоме одржати могу. Теже би се такво друштво у Карловцима подићи могло и е тога, што се врло мало Карловчана пчеларством баве. А и сама паша у Карловцима није ни близу таква, као што је у Руми, а и на све то се мора особито пазити при решавању овога питања.

Ово написах у најбољој намери да се *Српско пчеларско друштво* што пре оствари, износећи под једним и своје разлоге да се такво у Руми подигне. Но молио бих да и друга браћа пчелари о овој корисној ствари свој суд донесу, па да сложено порадимо на томе, да што пре будемо уједињени у „Српском пчеларском друштву“ па ма оно где било.

Васа Латинкић
парох.

Дописи „Српском Пчелару“

Осен, 8. децембра 1896.

И ако сам уверен, да се г. главни уредник већим делом и у главном слаже са мном у погледу спекулативног прихра-

њивања, не могу нанно, већ љу да се обазрем на неке његове ставке, које је донео у тој ствари као допуну мом чланку *о спекулативном прихрањивању* у прошлом броју Српског Пчелара.

Г. проф Живановић вели, да је слушао од уредника Хрватске пчеле, да је осечка околина Елдорадо за пчеларство. То је можда у пчеларском одушевљењу речено, па и онда је много. Да се неки крај може назвати Елдорадом за пчеларство, мора бити у њему заиста бујне паше. А како је у Осеку и околини? Ни у пролеће није баш бог зна шта. Имамо рещицу и багрену; репица често страдава од своје бубе, а и време је у то доба промењиво, те рещицу смемо уврстити тек у средњу пашу. Главна и једина добра паша је багрена. Највише је дакле, што бисмо смели допустити, то, да се наша околина, али не и сам град Осек, назове Елдорадом само у (касно) пролеће. А какву пашу имамо после? — Скоро никичву. Имамо додуше и нешто липе, али њу смемо у пашу убројати просечно тек сваке четврте или пете године. Целог лета затим немамо ничега, а ни у јесен, осим оно мало пољског цвета, са којег нам пчеле тешком муком, и то не увек, скупе зимницу. Озбиљна паша је дакле само багрена. У самом граду Осеку пак (где има доста пчелара) паша је још много лошија, јер је репица доста далеко, а пољско цвеће, којег има понајвише на нашем (подалеком) шеталишту, коси се рано. Ово ће све, уверен сам, потврдити и уредништво Хрватске пчеле. А такав крај не заслужује по мом мишљењу, да се назове Елдорадом.* Ви у Карловцима имате и врбу, а особито гавез, којег код нас нема ни близу у толикој мери, као код вас. Сећам се, да је г. главни уредник пре неколико година натресао, ако се не варам, у *септембру* од 80 кошница до десет метерценти гавезовца), па ипак не дајете свом крају такав епитет.

Да видимо сада, да ли се може баш осечким пчеларима препоручити спекулативно прихрањивање. Главна паша је, како сам рекао, багрена, дакле пролетња. Ако идемо на ројеве, треба да их добијемо већ пре багреме или за време њена цветања, јер ће се од оно мало липе слабо помоћи (или ћемо опет ројеве морати хранити), а ако ћемо на мед, опет је безуветно потребно, да нам кошнице буду што јаче народом. И једно и друго се постизава спекулативним прихрањивањем. Наглашавам и опет, да спекулативно прихрањивање није безуветно потребно, као што сам и у прошлом чланку рекао; али да му места има и да неће шкодити, већ помоћи — о том сам уверен, јер остајем при својој тврдњи, да не може бити штете, ако спојимо природу са вештином, јер то није против ни осим природе, већ са природом.

Даље ми замера г. главни уредник, да нисам тачно на-

* Приметити ми је још, да ја нисам онај чланак о спекулативном прихрањивању написао ли за осечке пчеларе, већ за оне, за које је то прихрањивање потребно.

значио, кад Хановеранци почињу са спекулативним прихрањивањем. Ја држим, да није главно за нас, кад Хановеранци почињу тај посао обављати, већ како је код нас. За наше прилике сам рекао: у пролеће, а то разумем према приликама и према времену, т. ј. онда се може са спекулативним прихрањивањем почети, кад нема никакве опасности, да ће легло озеети, а то је око почетка априла, а може бити према приликама и пре. Хановеранци морају почети у другој половини априла, јер фактично онда код њих пролеће гране, а у првој половини тога месеца је код њих много хладније, него код нас.

Најпосле долази оно, што каже г. главни уредник, да немам право, јер сам рекао, да Хановеранци прихрањују пчеле са јако течним медом раствореним у води. Ја то нисам у свом чланку рекао, већ напротив, да они прихрањују медом и рђом. А прихрањивање раствореним медом препоручио сам нашим пчеларима, јер код нас није тако потребно рђе додавати, стога, што у то доба има код нас у природи доста рђе, а меда баш сарамерно мало.

Те сам примедбе имао да рекнем на допуну г. проф. Живановића.*

Александар Живановић.

* Ја сам се позвао на уред. „Хрватске пчеле“, да је околина Осјечка по паши за пчеле Елдорадо, а ви водите да то није истина и надате се да ће то уреди. „Хрватске пчеле“ и потврдити. Ако се ви надате да ће то уреди. „Хрватске пчеле“ потврдити, онда се ви љуто варате. Уредник „Хрватске пчеле“ има толико посла око својега листа да не зна ни гдје му је глава. Он нема времена да одговори својим пријатељима на њихова писма. На њега се дакле слободно можете поуздати као у врбов клин. Да је пак он говорио да је околина Осјечка Елдорадо за пчеле, то је истина и ми смо то кадри и доказати, али засад остављамо то на страну. Засад ћемо казати г. дописнику да још не познаје околицу Осјечку. Осјечка околина има реице, има багрене, има липе а мора имати и бијела босиљка. А крај, у којем има све то, може се назвати Елдорадо. Али и у Елдорадо не бива сваке године медљаног соза у изобиљу. Медљани сок, не понесе сваке године једнако као што не понесе ни виноград, ни пшеница и т. д. увијек једнако. Бива гдјекоје године да медљани сок цури и са плетова као што је рекао некад Берлеши, а гдјекоје године нема га скоро ништа у гдјекојим биљкама. Откуда то, није мјесто овдје сад баш да пишемо. Доста је то казано да и у Елдорадо може омахнути година. Па према паши управљаћемо се и са спекулативним прихрањивањем. Кад омахне паша, н. п. пролетња, наравна је ствар да ће се морати онда спекулативно прихрањивати да се може бар употребити доција паша. Ми дакле не можемо одобрити никако писцу овога дописа, кад вели: „Али ако и ми спојимо природу с вештином, ако и ми пчеле и поред наше (пролетње) још и спекулативно прихрањујемо, дабогме да је боље“ Кад има наше,

онда нема смисла и поред ње спекулативно прихрањивање. Против тога смо ми устали и наша је дужност да своје читаоце по својем знању тачно обавјештавамо, а дописник не треба да је тако тугаљив и себе да држи за непогрјешива. То је велика погрјешка. Ми требамо сви, који њешто знамо о пчели, да заједнички и сложено радимо на подизању пчеларства, и погрјешке своје да признамо, јер само се тако долази до истине. Ја и п. и у овом допису не могу одобрити г. дописнику кад каже да је у Осјечкој околини потребно спекулативно прихрањивање у прољеће. Дописник каже да у Осјечкој околини има репице, багрене и њешто липе. Главна је паша багрена. Пчелар не зна хоће ли репица бити богата нектаром или не, али свакако мора гледати да му кошнице буду јаке до цвјетања репице. Хоће ли моћи пчелар спекулативним прихрањивањем прије цвјетања репице своје кошнице ојачати да могу репицу употребити. Ја кажем да не може, ако буде тек почетком априла своје кошнице спекулативно прихрањивао. У почетку априла треба да су му све кошнице ојачане, јер онда је репица своје чашнице отворила вриједној пчели, а позната је ствар да је репица врло медовита и пчелари натресу силан мед, ако је наравно вријеме погодно. А дописник каже да треба спекулативно прихрањивати почетком априла баш кад репица цвјета. Узмимо да је репица понијела добро за пчеле и вријеме је погодно, имали смисла у оваком случају спекулативно прихрањивати. Ја мислим да нема смисла спекулативно прихрањивање, кад у природи има бујне паше. То нити је добро за пчеле нити за кесу пчелареву. Г. дописниче! репица је врло медовита и ту пашу прави пчелар мора употребити и не смије је пропустити само ако вријеме допусти. Али ви нијесте кадри ту пашу употребити, ако вам кошнице нијесу јаке и ако их мислите тек почетком априла ојачавати спекулативним прихрањивањем. За вријеме те паше ви ћете своје кошнице ојачати, а не ћете моћи ни капи меда истрести. Ваше кошнице дакле треба да су ојачане до почетка априла да можете трести мед за цвјетања медовите репице. А како ћете то моћи достићи. Никако друкчије него, ако budete у јесен своје кошнице спекулативно прихрањивали, а не као што би ви хтјели почетком априла. Како сте ви у овом допису описали пашу Осјечке околине, ви немате ни мало јесење паше и ако вам још липа омахне, онда ће ваше кошнице ући слабе у зиму. А да то не буде, ви морате своје кошнице у половини августа прихрањивати спекулативно. Тада ће вам кошнице ући јаке у зиму и јаке ће дочекати цвјетање репице, те ће се онда моћи паша и употребити. Како сте ви описали пашу околине Осјечке и Осјека, по томе ви морате спекулативно прихрањивати своје пчеле у јесен, а не почетком априла. Тако ствар стоји и по томе све друге напомене у вашем допису опадају.

Гл. уредник.

Пчеларење у Црној Гори.

Ради лепшег изгледа крстих овај допис овако, а у исти-ни ја вам не знам причати, како се пчелари по свој мојој милој ломној Гори Црној. Као год што су народни обичаји кадшто знатно различити у најближа два дела, тако исто бива и с начином овог или онога рада. Па ја ћу само написати, како се код моје куће пчелари, а то је било у Дражевину у Љешанској нахији. А пишем на хитање, стога ће то бити на прескок и кратко.

Пчелињак зовемо *уљаник* а кошницу *улиште*. Уљаници су нам у присоју. Улишта су или од једнога комада округа, или од четири даске четвртаста. Дна су од малих дасака и не закивају се него залењују говеђом балегом. Поврх тих дашчица меће се кров од потежих плоча, а на плочи камен два. Кроз сред улишта провучена су два прута у накрст, да се чвршће држи саће. Свако је улиште осредње бреме, но обично у сваком уљанику има и по једно врло велико, у које стресају више ројева. *Плетених* улишта нема. Где који пчелари знају већ и за *ферзонке* и имају по једну по две. То је заслуга честитог ми професора већ покојног *Илије Беаре*.

Насред уљаника стоји бела *коњска лубања* натакнута на повисок колац. Како је тамо мало воде, пчелари копају у камену т. з. *каменицу* и у њу сипају воде пчелама. Али од те воде више „попије“ сунце него ли пчеле.

Шта је све *паша* наших пчела ја не знам; само знам, да је с пролећа обилнија, јер онда цвета *пелин* — а то је жалфија — који је где где једина вегетација на неколико пушкometа.

Ројеве хватају травом једном, коју држе и негују по уљаницима и која тамо бујно расте. То је *лубица*, коју у Срему по мирису јој добро зову *лимунада*. Њом они добро истрљају улиште, па у тако изгњечену лубицу духају или — да прости-те — пухају — пут роја. За неколико тренутака рој је ухваћен. Онај који хвата, особито ако је то жена, гласно и овако нежно виче: „*Мати! Мати! . . . У кућу, мајко! У кућу, мајко! . . . У кућу, блага! У кућу, драга! У кућу, златна! . . . Мати! Ма-ти!*“ . . . и уз то звиждуће нешто налик на оно када човек по-ји коња.

У јесен, када се вади мед, ваде га тако, што *подрезују* саће и то највише до крста од она два прута. А иначе за ма-лу потребу ваде озго с *главе*. На прост и обичан начин цеде мед из саћа као и восак из воштине. Тек овде онде има по која напреднија справа за то.

Ето то је све, што вам умет рећи, како се у нас пчелари.

Могу вам и то рећи, да прослављени јунак српски *Марко Миланов* има на Медуну врло леп уљаник и сам у њему ради

и чува га. То му је поред верне Стефе и поред одабраних књи-га најмилије друштво

А могу вам рећи и то, како се у нас о Божићу уљанику чини највећа пошта тим, што домаћин носи рано на Божић у уљаник *главу од бадњака*, честита пчелама „Божић и Божи дан и Шћепањ дан и сваки благи дан у годину,“ наздравља им пуном боцом вина, прелива бадњакову главу и оставља је на сред уљаника. Отуда се и може видети у сваком нашем уљанику по неколико загорелих пањева.

Па вредно је, да вам и то кажем, како народ у нас верује, да има људи, који могу уврачати пчеле, и то чудно уврачати. Ти људи шаљу своје пчеле у туђе уљанике, да их пљачкају. Шта је од тог у истини, то би вам могао најбоље испричати „секретар“ Великога Суда на Цетињу, јер је пре неколико година била о том парница некојих људи из села *Круса*, у којем је селу погину управо пре сто година силни Махмут Бушатлија.

Када све ово казах, смем ваљада нешто и о „Српском Пчелару.“ А то је. У првом броју „Срп. Пчелара“ нашао сам два места, где се смело и јасно тврди, да је пчеларство „најкориснија грана економска.“ Ја на то смерно обарак очице своје зелене пут земљице црне и питам: је ли то истина? То стога питам, што је тако писати — тако уздизати своју студију — нека манија и код признатих наших књижевника; јер је тому слично написао негде *Веснић* о празноверици, а сад ево *Живановић* о пчеларству.*

Мих. Вукчевић.

* О пчеларењу у Црној Гори написао је врло лијепо Вук Врчевић. Ко би хтио о томе читати, наћи ће у „Пчели“ илустрованом органу за српске пчеларе. Година друга 1884. У томе ће чланку наћи пчелар много техничких израза пчеларских и потанко описано како се пчелари у Црној Гори. Овај пак чланак г. Мих. Вукчевића доносимо да се сјетимо пчеларења у Црној Гори, одакле не доблемо до данас ни једнога једитог претплатника за „Српски Пчелар.“ Нама су познати њеки пчелари у Црној Гори, јер смо на захтијевање слали тамо и своју кошницу американку, а своју књигу „Српски Пчелар“ и „Американку“ на поклон, те се чудимо да се није сјетио нас до данас ни један од тијех пчелара. Што се тиче г. Мих. Вукчевића жао ми је што је забадава оборио своје зелене очице пут земљице црне, те се застидио од нашега лагања, јер ће их морати опет горе подигнути. Јест, г. Мих. Вукчевићу, пчеларење је најкориснија грана економска т. ј. пчеларење доноси највише користи највише прихода него икоја друга грана економска. Ја не ћу много говорити него ћу вам примјерима то доказати. Вама је познат Ваца Латинкић парох Јазачки и ви сте његове кошнице видјели. Он нема више од двадесет кошница моје конструкције и од тијех двадесет кошница добио је прошле године четири метарске центе меда, који је продао по 40 новч. килу, што износи 160 фор. Исти парох Ваца Латин-

кић, којега ви добро познајете, добро је прошле године од своје сесије, која броји до тридесет ланаца земље, 400 фор. Испоредите ви приход од ових тридесет ланаца земље са приходом од 20 кошница, испоредите рад и трошак, који је уложен на обрађивање тих 30 ланаца земље са гимнастиком и забавом око 20 кошница, а без икаквога трошка, па не ћете никад више оборити својих зелених очију пут црне земљице. Ево вам још један примјер. Ја сам 1890. године од 80 кошница својих добио хиљаду форинти за мед. Тих мојих осамдесет кошница донијели су ми толико исто, колико двије и по сесије или 70 ланаца земље. Кад ви то једно с другим испоредите као што треба, онда није могуће, да ваше зелене очице не ће моћи видјети, да је запста пчеларство најкориснија грана економска. Знајте да је у економији на првом мјесту пчеларство, на другом виноградарство, па тек на трећем мјесту пољска привреда по користи по приходу.

Гл. уредник.

Српски пчелар Лазар Поповић.

Ка сам у својем „Српском Пчелару“ сва дјела српска пчеларска навео почињући од Аврама Максимића па до данас. Кад погледамо ту литературу нашу пчеларску и кад видимо колико је и каквих је дјела пчеларских до данас изашло на свијет, онда можемо бити задовољни том литературом. Али осим дјела пчеларских, које сам ја навео у својем „Српском Пчелару“, имам данас да прибљежим нешто из пчеларства од Лазара Поповића, што нам је остало у рукопису. Добротом госп. Др. Илије Огњановића књижевника српскога добио сам рукопис Лазара Поповића из Опаве од 20 јануарија 1824, који би требао бити предговор књизи пчеларској. У шестој књизи „Летописа“ Матице Српске од г. 1826 има оглас на ову књигу Лазара Поповића, али ће бити да није никада та књига ни штампана. Јер нити се спомиње у библиографији Стојана Новаковића нити у Шафариковој Историји српске књижевности какво дјело пчеларско од Лазара Поповића нити има тога имена Лазар Поповић међу књижевницима српским. Рукопис Лазара Поповића има шест листи и јесте предговор књизи о пчеларству, коју је превео он с њемачкога од „дубокомислећег, славног пчелоиспитатеља и филозофа Ј. Ј. Христа“. Шта је с осталим рукописом, не зна се. Вриједно је споменути из предговора (Предслова) Лазара Поповића, да га је господар Марко Николић како у пракси око пчела поучавао тако и књигу Ј. Ј. Христа препоручио да је преведе. Ево како каже Лазар Поповић: „Понајвише је пак овдашња господар Марко Николић, искусни и оштроумни муж много знања, особито пчеловодства,

које он од 15 година с највећим испитивањем и великом ревносту напредно, и са великим успехом држи, мене при сваком пословању преко целог лета радо и разборно у том поучио, и ову драгоцену, осим многи други од пчеларства књига, по којој се он већ толико времена владао, и свако поучење право истинито и засведочено, самим својим искуством нашао, препоручио.“ А то је та Христова књига о пчеларству. При преводу те књиге — вели Лазар Поповић — морао је сам „сва теоретическа наименовања дубокомислећег овог славног пчелоиспитатеља и филозофа Ј. Л. Христа не имајући на нашем српском језику спомагајућих књига српски први пут именовати и изјаснити.“ Али судећи по језику и рђаву стилу Лазара Поповића држим баш да се и нађе његов превод Христова пчелара, не бисмо нашли у њему правих техничких пчеларских српских израза. Истина он се подигао против „Пчелара“ Аврама Максимовића од год. 1810. и вели да је написан славеносрпским језиком, који народ не разумије и придикује како за народ треба разумљивим народним језиком писати, али ја бих рекао да у Аврамовића пчелару има доста народних српских пчеларских израза, које није могао пословенити и језик му је ипак разумљив, ма да је славеносрпски и открива човека интелигентна, а напротив из предговора Лазара Поповића видимо баш сасвијем њешто противно. Лазар се Поповић подигао и са стварне стране против „Пчелара“ Аврама Максимовића, те вели да је по различним писцима написан и по томе пун „противо=н=васнословіа“. Али ми не бисмо рекли да је то истина. Лазар Поповић написао је споменути предговор 1824. године, а Аврам је Максимовић написао својега „Пчелара“ 1810. и у том је својем „Пчелару“ говорио против кошница „Магазина“, које је Христ препоручивао, те по којем се и зову „Христови Магазини“. У књизи *Anweisung zur nützlichsten und angenehmsten Bienenzucht* од Христа. Leipzig 1798., коју је Лазар Поповић превео, хвали Христ своје кошнице „Магазине“. Напротив Аврам Максимовић посветио је у својем „Пчелару“ читав чланак тима „Магазинима“, гдје истиче њихове добре стране, али изнаша и њихове рђаве стране тако да их није могао српским пчеларима препоручити. Он вели у својем „Пчелару“ на стр. 39.: „Имамо примјере гди су пчеле само због магазина са свим истребљене биле. Мени је — вели Г. Митерпахер — сказивано, да су из Беча послани били такови пчеловодства учитељи, који би просте људе художествено поучили; и тако су све оне кошнице, које су по њиховој науци снабђевене биле, до једне погинуле. Опет дакле казујем, да ако човека вешта, и у дјелу пчеларном веома искусна нејмамо, художествене ројеве изводити да се не усудимо.“ Тако је писао Аврам Максимовић о Христовим магазинима четрнаест година прије но што је пало на памет Лазару Поповићу да преводи Христову књигу и његове магацине препоручује.

(Свршаће се.)

Пчеларски календар

МЕСЕЦ ЈАНУАР

Овога месеца особито пази на тишину у пчелињаку.

Пази на лета да се не загуше од мртвих пчела и отпадака, јер свако лето мора бити отворено, да кроз њега улази у кошницу што више свежа ваздуха; зато ћеш добро учинити да кадгод прочакаш лета.

Кошнице ни пошто не отварај у овом месецу јер матица је отпочела лећи, те би могло легло озеисти

Само ако приметим шта, да би од преке потребе било прегледати коју кошницу, то смеш учинити, ако би ког дана било 8—10° R. у хладу, али и онда брзо.

Ако би у таком прегледању приметно да која кошница нема хране или да се мед ушећерио, додај који окзир са добрим медом.

У овом месецу треба да се сетимо знаменитих пчеларских дана и то: 11. јануара 1811. родио се најзнаменитији светски пчелар *Др. Ј. Верзон*, а 30. јануара 1841. родио се најзнаменитији српски пчелар главни уредник овога листа проф. *Јован Живановић*.

Иван Машуровић.

К њ и ж е в н о с т

— Ко зна руски тому препоручујемо ове књиге: 1.) Пчела и ея живњ и главњя правила толковаго пчеловодства. 2.) Какъ водить пчелъ. 3.) Статји по пчеловодству за время съ 1872. по 1886. Те је књиге саставио Др. Александар Михайловић Бутлеров професор кимије и медицине у Петрограду, најзаслужнији руски пчелар и први утемељитељ рационалнога пчеларства, који је основао и прве пчеларске новине и школу за пчеларе у Тверу. Умро је августа 1887. год.

— *Србобран* народни српски календар за год. 1897. донио је два чланка из пчеларства од Јована Живановића: 1.) Како се пчелари с мојом американком? 2.) Шта је најглавније при практичном пчеларењу?

— *Орао* велики илустрован календар за год. 1897. донио је чланак из пчеларства од Јована Живановића: Чим се подиже вредноћа и рад у пчела?

— Од наше нове 1897. године издаваће и уређиваће у Новом Саду *Јован Марич* учитељ нов лист **Виноград**. У њему ће се износити нашим виноградарима све оно, што се у страноме свету до данас постигло у виноградарству и што се и данас постизава. Лист ће бити величине „Српског Пчелара“ а осим поуке из виноградарства доносиће поуке и из воћарства па и из других грана пољопривреде; по потреби доносиће и илустрације Лист ће излазити једанпут месечно и стајаће за Аустро-Угарску 2 фор. годишње а за Србију 5 динара. Претплату ваља слати уреднику.

Радујемо се што ће после „Српског Пчелара“ отпочети излазити и нов српски виноградарски лист и камо лепе среће да се нап свет што више бави овако корисним гранама пољопривредним а што мање политиком, па у место многих сувишних политичких листова да одржава што више оваких.

П а б и р ц и

— **Најславнији американски пчелар Л. Л. Лангстрот, који је** изумио оквире у исто вријеме кад је и Берлени у Њемачкој и који је рационално пчеларство подигао у Америци, умро је од кашље у цркви 6. окт. 1895. год. кад је проповиједао ријеч Божју. Својим књижевним дјелом о пчеларству и кошницом својом подигао је себи вјечити споменик.

— **У Угарској добило се меда 1895. г. 27.940'12 метарских** центи по 30 новч. кила = 938.203 фор. 70 н., а воска 262.691'70 килограма по 1 фор. = 262.691 фор. 70 пов. Скуна 1.100.895 фор. 30 новч.

— **Карло Гатер, најзаслужнији ветеран нове школе пчеларске** у Австрији и пошљедни ученик славнога пчелара барона Еренфелза умро је 12. феб. 1896. у Бечу.

— **Пчеларење у Америци. У сједињеним државама Американ-**ским има 110 пчеларских задруга, девет пчеларских новина, петнаест фабрика за кошнице и други прибор пчеларски. Прошле године добило се 20 милијона долара за мед.

— **Зимски излет. 7. децембра је био код нас у Осену леп,** топао дан. У подне је било у хладовини 10° R. Чак и оне пчеле, које су намештене у хладу, излетале су доста јако и ишчистиле се прилично. Последњи пут су излетале 7. новембра. Упрво су дакле месец дана биле у кошницама. А. Ж.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Претплата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.

Претплату за Србију ирима Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају. —

Рукописи се не враћају.

Штампа Српске Манастирске Штампарије.